

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 23.11.2007
COM(2007) 739 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK
ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

**a nyári időszámításra vonatkozó rendelkezésekről szóló 2000/84/EK irányelv 5. cikkének
megfelelően**

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Az európai jogalkotás története.....	3
2.	A nyári időszámítás hatásairól szóló részletes bizottsági elemzés főbb eredményei...	4
3.	A nyári időszámítás hatásai – a benyújtott tagállami tájékoztatók összefoglalása	5
3.1.	A tagállamok véleménye a jelenlegi rendszerről	5
3.2.	A legérintettebb gazdasági ágazatokra gyakorolt hatás	5
3.3.	Új tanulmányok.....	6
3.4.	A polgárok véleménye	7
4.	Következtetés	8

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK

a nyári időszámításra vonatkozó rendelkezésekről szóló 2000/84/EK irányelv 5. cikkének megfelelően

(EGT-vonatkozású szöveg)

ELŐZMÉNYEK

2001. január 19-én a Tanács és az Európai Parlament közösen elfogadta a nyári időszámításra vonatkozó rendelkezésekről szóló irányelvet¹.

Az irányelv 5. cikke előírja, hogy a Bizottság nyújtson be jelentést az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak az irányelv rendelkezéseinek az érintett ágazatokban megfigyelhető hatásairól. Az 5. cikk arról is rendelkezik, hogy a jelentés alapját a tagállamok által legkésőbb 2007. április 30-ig a Bizottság rendelkezésére bocsátott információk képezik.

Ez a közlemény megfelel a 2000/84/EK irányelv 5. cikke alapján megkövetelt jelentésnek.

1. AZ EURÓPAI JOGALKOTÁS TÖRTÉNETE

A legtöbb tagállam a nyári időszámítást a hetvenes években vezette be, míg más tagállamok már jóval korábban hosszabb vagy rövidebb ideig éltek ezzel az intézkedéssel.

Az 1981-ben hatályba lépett *1980. július 22-i első irányelv* csak a nyári időszámítás kezdete tekintetében állapított meg közös időpontot. Az ezt követő irányelvek március utolsó vasárnapjában egy közös kezdőnapot és két, az időszakot lezáró napot állapítottak meg: az egyiket, szeptember utolsó vasárnapját a kontinens államai, a másikat, október negyedik vasárnapját az Egyesült Királyság és Írország alkalmazták. Ez a helyzet az 1994. május 30-i 94/21/EK, sorrendben a hetedik irányelv elfogadásáig fennmaradt, amely először rendelkezett egy közös záró időpontról azzal, hogy azt 1996-tól kezdődően október utolsó vasárnapjában jelölje meg. Ez az irányelv 16 évvel az első irányelv elfogadása után végre megvalósította a naptár teljes harmonizálását. Az Európai Parlament és a Tanács 1997. július 22-i 97/44/EK, sorrendben a nyolcadik, irányelve² négy évre (1998-tól 2001-ig bezárólag) megújította a hetedik irányelv rendelkezéseit.

Végül a jelenlegi irányelv – az összes korábbi irányelvtől eltérve – határozatlan időre megújította a nyolcadik irányelv rendelkezéseit. Amint azt az irányelv preambuluma kifejti, egyes ágazatok megfelelő működéséhez tartós, hosszú távú tervezés szükséges. Mindazonáltal az irányelv azt is kimondja, hogy a Bizottság jelentése alapján a végrehajtást nyomon kell követni.

¹ HL L 31., 2001.2.2., 21. o.

² HL L 206., 1997.8.1., 62. o.

2. A NYÁRI IDŐSZÁMÍTÁS HATÁSAIRÓL SZÓLÓ RÉSZLETES BIZOTTSÁGI ELEMZÉS FŐBB EREDMÉNYEI

A kilencedik irányelv tervezetének benyújtása előtt a Bizottság részletes vizsgálatot végzett a nyári időszámításnak az időbeosztás évente kétszeri átállítása, valamint a sötétebb reggelek és világosabb esték okozta hatásairól az Európai Unió tagállamaiban.

A vizsgálatához annak idején független tanácsadói tanulmány készült. A tanácsadó feladata az volt, hogy tekintse át a különböző, a témáról mind tagállami mind európai szinten már létező tanulmányokat, kérdezze ki az érintett területek szakértőit, konzultáljon az érintett felekkel és a tagállamokkal, végezetül pedig nyújtsa be következtetéseit, és tegyen ajánlásokat az elvégzett elemzés és vizsgálatok alapján.

A tanulmányból levont és a jelenlegi irányelv javaslatában bemutatott főbb bizottsági következtetéseket a következőképpen lehet összefoglalni³:

1. Több mint 20 évvel az e tárgyra vonatkozó első irányelv elfogadása után, a vizsgálat alá vont leginkább érintett gazdasági ágazatok, azaz **a mezőgazdaság, a turizmus és a közlekedés** tevékenységeiket a nyári időszámításhoz igazították, és nem kérdőjelezik meg annak létjogosultságát.
2. A **közlekedésben** teljesen harmonizált naptár bevezetése lehetővé tette a múltban előforduló nagyobb nehézségek leküzdését.
3. A nyári időszámítás kedvez mindenféle **szabadidős** tevékenységnek, amelyek gyakorlásához a természetes fény kellemesebb környezetet biztosít.
4. A témáról szóló egymásnak ellentmondó tanulmányok nem teszik lehetővé a nyári időszámítás **környezetre** gyakorolt hatását illetően érvényes következtetések levonását. Ez a megállapítás különösen vonatkozik arra a kérdésre, hogy vajon a nyári időszámítás az időbeosztás változatlanul hagyásához képest okoz-e növekedést vagy csökkenést az ózon termelődésében.
5. A nyári időszámítás **energiamegtakarítást** eredményez azáltal hogy, mivel esténként világosabb van, a világításra kevesebb villamos energiát használunk fel. E megtakarításból azonban le kell vonni az időbeosztás megváltozásakor a reggeli fűtés miatt megnőtt energiafogyasztást, valamint a világosabb estéken a közlekedési forgalom lehetséges növekedéséből származó pótlólagos üzemanyag-fogyasztást. A ténylegesen megvalósított megtakarítást valójában tehát nehéz meghatározni, de az minden esetben viszonylag korlátozott.
6. Az **egészségre** gyakorolt lehetséges hatás nagy része azzal áll kapcsolatban, hogy a szervezet kénytelen áprilisban és októberben alkalmazkodni a megváltozott időbeosztáshoz. E tekintetben a szakemberek – a kutatás és az ismeretek jelenlegi állása szerint – egyetértenek abban, hogy az elszennvedett zavarok többsége rövid ideig tart, és az egészségre nem jelent veszélyt.
7. A **közúti biztonság** tekintetében a kérdés az, hogy vajon a sötétebb reggelek tavasszal és ősszel, és a világosabb esték hatással vannak-e az autóbalesetek számára.

³ Lásd a 2000/84/EK irányelv tervezetének indokolásában bemutatott következtetések összefoglalását

Elegendő számszerű adat hiányában, valamint az egyéb tényezők, mint például az időjárási viszonyok közrejátszása miatt közvetlen okozati összefüggést nem lehet megállapítani a nyári időszámítás és a balesetek száma között.

Az e jelentés elkészítése során a tagállamok által megküldött információk alapján adott esetben szükségessé válhat e vizsgálat következtetéseinek aktualizálása és/vagy kiegészítése.

3. A NYÁRI IDŐSZÁMÍTÁS HATÁSAI – A BENYÚJTOTT TAGÁLLAMI TÁJÉKOZTATÓK ÖSSZEFOGLALÁSA

25 tagállam nyújtott be észrevételeket a Bizottsághoz a nyári időszámítási rendszer országukban észlelt hatásairól. A többi tagállam vonatkozásában a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az érintett országok nem rendelkeznek pontos információkkal a nyári időszámítás hatásáról.⁴

A tagállamok beadványait a következőképpen lehet összefoglalni :

3.1. A tagállamok véleménye a jelenlegi rendszerről

Egyetlen tagállam sem kéri a jelenlegi rendszer megváltoztatását. A legtöbb tagállam hangsúlyozza a nyári időszámítási naptár Európai Unión belüli harmonizációjának fontosságát, nevezetesen a közlekedésben.

Belgium a jelenlegi rendszer fenntartása vagy, alternatívaként, a nyári időszámítás egész évben való alkalmazása mellett foglalt állást.

3.2. A legérintettebb gazdasági ágazatokra gyakorolt hatás

A legtöbb tagállam részben az ágazatokkal folytatott konzultáció alapján úgy nyilatkozik, hogy országukban - a jelek szerint - a nyári időszámításnak nincs említésre méltó hatása a legérintettebb gazdasági ágazatokra, azaz a mezőgazdaságra, a közlekedésre és a turizmusra.

Lettországban a turizmus szakértői úgy vélik, hogy a nyári időszámítás kedvező hatást gyakorol a turizmusra amennyiben például a szabadidős termékek (kerékpározás, hajók stb.) iránti kereslet növekedése állapítható meg.

Olaszország azt jelenti, hogy főleg az ország déli részén az építőipar és a mezőgazdaság számára előnyös a nyári időszámítás, mivel reggelente ugyanabban az órában kevésbé van meleg, mint amilyen nyári időszámítás nélkül lenne.

Összegzésképpen a tagállamokban rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy a jelenlegi irányelvről szóló javaslatban szereplő következtetés még mindig helytálló: a gazdasági ágazatok tevékenységeiket a nyári időszámításhoz igazították.

⁴

A Bizottság 2007. júniusában megkeresésben értesítette tagállamokat arról a szándékáról, hogy ekképpen fog eljárni abban az esetben ha egy tagállam nem válaszol 2007. július vége előtt. Ez a jelentés tehát a 2007. július 31-én a Bizottság rendelkezésére álló információ összességét veszi alapul.

3.3. Új tanulmányok

Néhány tagállam nemrégiben számszerű vizsgálatokról küldött információkat. E vizsgálatok a nyári időszakításnak az *energiafogyasztásra, a közúti biztonságra és az egészségre* gyakorolt hatásával foglalkoznak.

Energia

Bulgáriában a villamosenergia-rendszer üzemeltetője által az elmúlt három év villamosenergia-fogyasztásáról készített statisztikai elemzés a mesterséges fény nem használatából eredő, évente 20,5 GWh megtakarítást mutatott ki, amely megközelítőleg az ország 2005. évi teljes fogyasztásának 0,01 %-a.⁵

Franciaországban egy 2006-ban készített tanulmány modellek alapján összehasonlította a jelenlegi helyzetet egy „nyári időszakítás nélküli” helyzettel. A tanulmány 684 GWh energia-megtakarítást (világítás és légkondicionálás) és 14 GWh többlet hőenergia-fogyasztást mutatott ki, amely a 2005-ös teljes fogyasztás 0,014 %-át kitevő megtakarítást jelent.⁶ A tanulmány azt is kimutatta, hogy a nyári időszakításra való egy hónappal korábbi áttéréssel 45 GWh világításra fordított energiát lehetne nyerni.

Szlovéniában, a villamosenergia-vállalatok által készített különböző statisztikai elemzések szerint az időbeosztás márciusi és októberi megváltozásának nincs, illetve igen csekély hatása van a villamosenergia-fogyasztásra.

Észtországban a statisztikák szerint 2000-ben és 2001-ben, amikor a nyári időszakítást kivételesen nem alkalmazták az országban, a háztartások villamosenergia-fogyasztása az április és október közötti időszakban magasabb volt mint a 2000–2001 előtti és utáni években. A különbség mindazonáltal 10 % alatt maradt, és a nyári, valamint a téli fogyasztás közötti arány hasonló volt ahhoz, mint amit a nyári időszakítást alkalmazó években észleltek.

Lettországban a villamosenergia-fogyasztást és a villamosenergia-rendszer maximális terhelését hasonlították össze 2006. március végén az idő átállítása előtti és utáni napon. Az e két tényező hatásaként észlelt változás minimális volt.

Cipruson az asztronómiai társaság egy jelentésben javasolja a nyári időszakítási időszaknak a május és szeptember közötti időszakra való lerövidítését. Ez a megközelítés április kivételével azokat a hónapokat foglalná magában, amikor naponként a napsütéses órák száma több mint 12, és az átlaghőmérséklet 24°C fölött van. A jelentés állítja, hogy ekképpen energiamegtakarítást lehetne elérni a jelenlegi naptári időbeosztáshoz képest, de nem támasztja alá ezt az állítást számszerűsített elemzéssel.

Közúti biztonság

Egy *észtországi* tanulmány, amely a 2004–2006-os időszakban az áldozatokkal (halottak és sebesültek) járó balesetek számát hasonlítja össze 30 nappal a nyári időbeosztásra való áttérés előtt és után, nem mutatott ki statisztikailag jelentős eltérést a balesetek éves számához képest.

⁵ Forrás: az EURELECTRIC által közzétett statisztika

⁶ Forrás: az EURELECTRIC által közzétett statisztika

Az *Estradas de Portugal* (portugál Közúti Felügyelőség) által végzett kutatások⁷ nem tártak fel közvetlen kapcsolatot a nyári időszámítás és a közúti biztonság között. Ezt a véleményt több közlekedési szakértő is megerősítette.

Egészségügy

Finnországban 2003-ban és 2004-ben két tanulmány egy 10 főből álló mintacsoport alapján a márciusi időbeosztás-változás szervezetre gyakorolt hatását vizsgálta. A tanulmányok az idő átállítását követő négy nap során kimutattak némi, az alvásra és a szervezet természetes ritmusára gyakorolt hatást. A szerzők mindazonáltal kiemelik, hogy a mintacsoport kis mérete miatt a tanulmányokból nem lehet az egész népességre nézve érvényes következtetéseket levonni.

Összegzésképpen főleg az energiafogyasztásra gyakorolt hatást illetően elmondható, hogy néhány újabb, számadatokra támaszkodó tanulmány megerősíti az energiamegtakarítás meglétét, még ha ezek a megtakarítások nem is jelentősek a teljes energiafogyasztáshoz képest, és nem veszik számításba az esti gépkocsiforgalom esetleges megnövekedéséből adódó többletfogyasztást. Az is igaz, hogy a világítással összefüggő energiamegtakarítás fokozatosan csökkeni fog az alacsony energiafogyasztású világítótestek elterjedésének következményeként, amint azt többek között a kettős nyári időszámítást ellenző társaság (ACHED) hangsúlyozta. Csakis a jövő tapasztalata alapján lehet majd megmondani, hogy a megtakarítások e csökkenését a szolgáltatói szektorban egyre terjedő légkondicionálás miatt a légkondicionálás terén elért nagyobb energiamegtakarítás miként fogja ellensúlyozni.

3.4. A polgárok véleménye

Közvélemény-kutatás a tagállamokban

Néhány tagállam megküldte a nyári időszámításról szóló újabb közvélemény-kutatások, illetve az interneten lefolytatott nyilvános konzultációk eredményeit.

Észtországban a 2001-ben végzett közvélemény-kutatás szerint a nyári időszámítást ellenzők és támogatók száma majdnem azonos.

Litvániában a 2006-ban végzett közvélemény-kutatás szerint 55 % ellenzi és 32 % támogatja a nyári időszámítást.

Lettországban két internetes közvélemény-kutatást bonyolítottak le 2006-ban. E felmérések szerint a résztvevők mintegy 60 %-a ellenezte a nyári időszámítást. Mindazonáltal helyénvaló megjegyezni, hogy ez az eredmény nem a lakosság egy reprezentatív mintacsoportja alapján, hanem a felmérésben önkéntesen résztvevő személyek közreműködésével született meg.

A *Franciaországban* 2005-ben a CREDOC intézet által végzett közvélemény-kutatás szerint a franciák körülbelül 2/3-a pártoló vagy semleges álláspontra helyezkedik a nyári időszámítással kapcsolatban, ami azt jelenti, hogy 1993 óta a támogató vélemények aránya 12 százalékponttal növekedett, míg az elutasító vélemények aránya 13 százalékponttal csökkent. A SOFRES által 2002-ben végzett közvélemény-kutatás során a megkérdezettek 45 %-a a nyári időszámítás *egész évben* való alkalmazását támogatta, 31,4 % közömbös volt, és 26,3 % ellenezte a nyári időszámítást.

⁷

A közutak feletti felügyelettel megbízott állami hatóság Portugáliában.

Összegzésképpen szükséges megállapítani, hogy a témával kapcsolatos újabb keletű közvélemény-kutatások igen korlátozott száma miatt nem lehetséges érvényes következtetéseket levonni már csak azért sem, mert mind a felmérések reprezentativitása, mind azok eredményei országonként eltérnek.

EUROBAROMÉTER

Az 1990-ben végzett Eurobarométer felmérés az Európai Közösség egészére nézve 57,4 %-os megelégedettségi jelzőszámot állapított meg.

Az 1993-ban végzett, a nyári időszámítás utolsó napjával kapcsolatos Eurobarométer felmérés szerint az akkor 12 tagállamból álló Közösség népessége összességében véve az október végét - azaz a jelenlegi állapotot – részesítette előnyben (54,5 %) a szeptember végével szemben (38,4 %).

Kapcsolattartás egyesületekkel és állampolgárokkal

Az ACHED, a nyári időszámítás franciaországi és európai alkalmazását ellenző francia egyesület rendszeresen megkereste a Bizottságot. Az ACHED többek között főleg a 80-as és 90-es évekből származó leveleket, jegyzeteket, cikkeket és jelentéseket küldött be, amelyek szerzői különféle okokból a nyári időszámítás ellen szólaltak fel. Ezenkívül az egyesület hivatkozik egy sor régi, a nyári időszámítás hatásáról szóló tanulmányra.

Más egyesületek – beleértve az érintett ágazatokban működő egyesületeket is – nem léptek fel a Bizottságnál.

A Bizottság azonban alkalomszerűen kap a polgároktól a jelenlegi rendszer módosítását szorgalmazó leveleket (pl. a nyári időszámítás eltörlése, a nyári időszámítás egész éves bevezetése).

4. KÖVETKEZTETÉS

E jelentés készítésekor a Bizottság rendelkezésére álló információk alapján azt a következtetést lehet levonni, hogy az irányelvre tett javaslatban bemutatott elemzés ma is érvényes. Azon kívül, hogy mindenféle szabadidős tevékenység esti gyakorlására kedvező, és némi energiamegtakarítást is eredményez, a nyári időszámítás hatása csekély, és a jelenlegi rendszer nem képez olyan területet, amelyre kiemelt figyelmet kellene fordítani az Európai Unió tagállamaiban.

Ezek fényében a Bizottság úgy véli, hogy a nyári időszámításnak az irányelv által bevezetett rendszere továbbra is megfelelő. Egyetlen tagállam sem jelezte, hogy a nyári időszámítást megszüntetni vagy a jelenlegi irányelv rendelkezéseit módosítani szeretné. Ezzel szemben fontos a belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében – és az irányelv alapvető célkitűzésével összhangban – a naptár harmonizációjának további fenntartása.